

Řekne-li se držba, neprávnické veřejnosti se vybaví vztah, charakterizovaný ovládním věci určitou osobou, tj. že taková věc někomu „patří“ a dotyčný subjekt ji užívá. Právní pojem držby vymezený v občanském zákoníku je od tohoto obecného chápání držby poněkud odlišný, je vymezen určitými specifickými znaky, které držbu odlišují od jiných právních institutů, zejména od vlastnického práva a od detence. Pozornost je v této práci zaměřena na držbu jakožto samostatný právní institut a detailněji se nezabývá držbou vlastníka (naopak předmětem výkladu bude mj. i vztah mezi držitelem a vlastníkem).

Výklad vychází z ustanovení občanského zákoníku v platném znění, nicméně nevyhýbá se ani srovnání s předchozími právními úpravami, což přispívá k lepšímu pochopení tohoto institutu i jeho následků.

Vlastní práce je rozčleněna do čtyř kapitol.

První kapitola je věnována pojmu držby jakožto právnímu institutu a jeho vymezení a poukazuje se na rozdílné názory na povahu. Zároveň je v této kapitole zahrnut i historický exkurs ke kořenům držby. Kapitola se dále zabývá subjekty držby a předmětem držby, zejména vzhledem k platné právní úpravě a je zakončena pojednáním o vzniku, trvání a zániku držby.

Druhá kapitola pojednává o držbě oprávněné a neoprávněné. V úvodu této kapitoly se vysvětluje, že rozlišení držby na oprávněnou a neoprávněnou není jediné možné a že právní úprava dřívější znala velmi komplikované dělení držby. Stěžejní pro rozlišení držby oprávněné a neoprávněné je tzv. dobrá víra, kterýžto institut je rozebírán s přihlédnutím k okolnostem, za nichž subjekt dobrou víru nabývá a pozbývá, a s přihlédnutím k relevanci omylu právního i o skutkovém stavu, a to při nabývání držby.

Třetí kapitola pak řeší vliv oprávněnosti či neoprávněnosti držby na právní vztahy mezi dotčenými subjekty, tedy zejména vztahy mezi držitelem, ať už oprávněným nebo neoprávněným, a vlastníkem, jakož i vztahy mezi držitelem a třetími osobami. S tím souvisí úzce problematika ochrany držby, která je taktéž zpracována v této kapitole. Třetí kapitola je uzavřena pojednáním o vydržení jako o jednom z nejvýznamnějších právních následků oprávněné držby.

V závěrečné kapitole této práce jsou shrnuta problematická místa současné právní úpravy a jsou zde načrtnuty i úvahy de lege ferenda o možné budoucí úpravě institutu držby.

Práce je zpracována podle právního stavu ke dni 31. prosince 2006.